

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Benlik Saygısı Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi¹

Examination of Self-Esteem Levels of Physical Education Teacher Candidates According to the Different Variables

Mustafa Kayıhan ERBAŞ¹, Hüseyin ÜNLÜ², Tuğba DAVARCI³

¹Aksaray Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu. kayihan.besyo@gmail.com

²Aksaray Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu. unlu68@gmail.com

³Aksaray Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu. dvrctugba@gmail.com

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının benlik saygısı düzeylerinin belirlenmesi ve cinsiyet, sporla ilgilenme değişkenleri açısından incelenmesidir. Araştırma grubunu, 232 bayan (%51), 221 erkek (%49) olmak üzere toplam 453 öğretmen adayı oluşturmuştur ($\bar{X}_{yas} = 21.75 \pm 2.06$). Veri toplama aracı olarak Benlik Saygısı Ölçeği uygulanmıştır. Verilerin analizlerinde, tek yönlü varyans analizi ve bağımsız guruplarda aritmetik ortalamalar arası farkı belirlemeye yönelik t-testi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının benlik saygısı düzeylerinin genel olarak yüksek olduğu görülmüştür. Sonuç olarak; beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin birçok alanda olduğu gibi, benlik saygısı üzerinde de pozitif etkisi olduğu, faaliyetler içerisinde bulunma düzeylerinin, benlik saygısı düzeyleri üzerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Benlik saygısı, Beden eğitimi, Öğretmen adayları

ABSTRACT

The study aims to determine self-esteem levels of teacher candidates and to examine that in terms of gender and being interested in sport variables. Study group is comprised by 453 teacher candidates consist of 232(51%) female and 221 (49%) male ($\bar{X}_{age} = 21.75 \pm 2.06$). Self-Esteem Scale is applied to the students as a data collection tool. In data analysis, one-way variance analysis and t-test for determining difference between arithmetic averages in independent groups are applied. According to the findings; generally the self-esteem level of the teacher candidates were found to be high. As a result of research, it is concluded that physical education and sport activities have positive effect on self-esteem as well as on many fields; and the level of taking part in activities has effect on self-esteem levels.

Keywords: Self-esteem, Physical education, Teacher candidates

---

¹ Bu çalışma VIII. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur (25-27 Nisan 2013, Mersin).

GİRİŞ

Son yıllarda psikoloji biliminin ön plana çıkardığı en popüler ve en karmaşık konulardan biri olan benlik saygısının, bireyin bir bütün olarak öz değerlendirme yapması sonucu, kendisi hakkında vardığı genel yargılar olduğu belirtilmiştir (Bandura, 1986). Benlik saygısının genel benlik saygısı, öz değerlendirme ve öz değer duygusu şeklinde üç boyutlu bir yapıya sahip olduğu görülmüştür (Brown, Dutton & Cook, 2001). Genel benlik saygısının; bireyin kendi karakteri ile ilgili düşüncelerini ifade etmekte kullanılan bir yol olduğu görülmüş, öz değerlendirme boyutunun ise; bireyin kendi yetenek ve niteliklerini tanımlamada kullanılan bir yöntem olduğu belirlenmiştir. Bir diğer boyut olan öz değer duygusunun da bireyin anlık duygusal durumlarını açıklayan boyut olduğu belirtilmiştir (Özmenteş, 2014).

Benlik saygısı ile ilgili yapılan birçok araştırmanın, bu konunun ne kadar önemli olduğunu ortaya koyduğu görülmüştür. Benlik saygısının önemini vurgulayan güncel bir çalışmada, fiziksel rahatsızlıkları olan kişilerde benlik saygısı kavramının çok önemli bir yer tuttuğu ve benlik saygısının depresyon ile arasında güçlü bir ilişki taşıdığı belirtilmiştir (Chen, Chui & Huang, 2013). Başka bir çalışmada benlik saygısı ve öz yeterlik arasındaki ilişkiyi ortaya koyarak, kişinin benlik saygısı düzeyinin öz yeterliğine etkisini ortaya koyulduğu belirlenmiştir (Aðalsteinsson, Frimannsdóttir & Konráðsson, 2014). Lee ve Cheung (2014) yaptıkları çalışmada, düşük benlik saygısına sahip bireylerin, sosyal etkileşim sağlayamadıklarını ve bu yüzden sanal sosyal etkileşime daha yatkın oldukları sonucuna vardıkları görülmüştür. Farklı bir çalışma da ise benlik saygısının güven ve motivasyonun oluşmasında en önemli etkenlerden biri olduğu ve sosyal amaçlarının gerçekleştirilmesini kolaylaştırdığı ve buna bağlı olarak eğitim alanında görmezden gelinemeyecek bir kavram olduğu belirtilmiştir (Ferkany, 2008). Coleman ve Hendry (1990) ise, yüksek benlik saygısına sahip olanların mutlu, sağlıklı, üretken ve başarılı olmak için çaba gösterdiklerini, güçlükleri yenmek için daha azimli olduklarını, diğerlerini kabul ettiklerini ve yaşlılarının baskılarına daha az boyun eğdiklerini belirtirken; düşük benlik saygısına

sahip olanların ise endişeli, karamsar, gelecek hakkında olumsuz düşünceleri olan ve başarısızlık eğilimleri olan bireyler olduklarını belirtmiştir.

Bireylerin sosyal toplum içinde başarısını, yetkinliğini, gücünü gösterebilmesi için kullandığı en önemli araçlardan birinin de statüsü olduğu, bireyin bu statüye genellikle edinmiş olduğu meslek aracılığıyla sahip olduğu belirtilmiştir (Thompson & Subich, 2006). Bu doğrultuda mesleğin, kişinin benlik kavramını ifade etme yollarından biri olduğu görülmüştür (Super, Starishewsky, Martin & Jordaan, 1963). Öğretmenlik mesleğinin de sosyal toplum içerisinde güçlü bir statüye sahip bir meslek olduğu, bunun yanında eğitim, toplumsal bir sistem olarak incelendiğinde, bu sistemin sahip olduğu en temel öğenin öğretmenler olduğu ve eğitimin kalitesi ve niteliğinin de öğretmenlere bağlı olduğu belirtilmiştir (Dilmaç & Ekşi, 2012). Gerek bir meslek olarak gerekse bu mesleği icra eden kişiler için belirli bir adanmışlık ve bağlılık düzeyi gerektiren yapısı ile öğretmenliğin, benlik saygısı ile doğrudan ilişkili birçok karakteristik niteliklere sahip olduğu görülmüştür (Dursun, Çuhadar ve Tanyeri, 2014). Öğretmenlik mesleğinin verimli bir şekilde uygulanmasında öncelikli kavramlar içinde yer alan benlik saygısı ile öğretmenlerin mesleğe yönelik almış oldukları eğitim, cinsiyet, çalışma ortamı olarak okulların profilleri gibi farklı etmenler ile karşılıklı bir ilişki olduğu görülmüştür (Dursun vd., 2014).

Öğretmenlik mesleği ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin, öğretmen yetiştiren kurumlarda öğrenim gören öğretmen adayları içinde büyük önem arz ettiği düşünülmüştür. Alan yazın incelendiğinde; bu düşünceleri doğrular nitelikte birçok araştırma olduğu görülmüştür. Öğretmen adayları ile yapılan güncel bir çalışmada, benlik saygısı ile güç, başarı, hazcılık, öz denetim, evrensellik, yardımseverlik, uyum ve güvenlik gibi öğretmenlik mesleği için önem arz eden birçok kavram arasında pozitif yönde ilişki olduğu belirtilmiştir (Yıldız, Dilmaç & Deniz, 2013). Başka bir çalışmada ise öğretmen adaylarının benlik saygısı düzeylerinin cinsiyet, öğrenim gördüğü bölüm ve sınıf düzeyi gibi değişkenlere göre farklılık gösterdiği ve eğitim veren kurumların benlik saygısı düzeylerini arttırıcı önlemler almaları gerektiği sonucuna varıldığı görülmüştür (Karataş, 2012). Piji-Küçük (2013)'ün müzik öğretmen adayları ile yaptığı

araştırmasında, öğretmen adaylarının benlik saygısı düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu sonucuna ulaştığı belirlenmiştir.

Yapılan alan yazın incelemesinde, beden eğitimi ve spor alanına yönelik yapılan çalışmalara da rastlanmıştır. Hein ve Caune (2014), beden eğitimi öğretmenlerinin desteği ile gelişen özerklik algıları ile benlik saygıları arasındaki ilişkiye vurgu yaptığı görülmüştür. Futsal liginde oynayan öğretmen adayları üzerinde yapılan farklı bir çalışmada (Can, 2014), öğretmen adaylarının benlik saygısı düzeyleri ile mükemmeliyetçilik arasındaki bağlantının teorik yansımalarının tartışıldığı ve iki arasında anlamlı ilişkilerin ortaya konduğu belirlenmiştir. Abbasoğlu ve Öncü (2013)'ün, beden eğitimi öğretmen adayları ile yaptıkları çalışmada, benlik saygısı ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum arasında güçlü ilişkiler tespit ettikleri görülmüştür. Benzer bir çalışmada da beden eğitimi öğretmen adaylarının benlik saygıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Pehlivan, 2010). Beden Eğitimi öğretmen adayları ile yapılan farklı bir çalışma da ise, öğrenmenin çabaya bağlı olduğu inanç ve öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğu inançlarının benlik saygısı düzeylerinin anlamlı belirleyicisi olduğu sonucuna varıldığı görülmüştür (Özşaker, Canbolat & Yıldız, 2011). Bunun yanında spora katılan benlik saygısı üzerinde olumlu etkileri olduğu belirtilmektedir (Erşan, Doğan ve Doğan, 2009). Spor yapma durumuna göre benlik saygısını inceleyen bir çalışmada da (Eraslan, Çalışkan & Baş, 2015).

Tüm bu çalışmalar incelendiğinde, beden eğitimi öğretmen adaylarının benlik saygılarının incelenmesi, diğer branşlarda ki öğretmen adayları ile karşılaştırılarak mevcut durumun ortaya konması ve benlik saygısı temel alınarak beden eğitimi öğretmen adaylarının niteliklerinin artırılmasının eğitim açısından önemli bir yere sahip olduğu düşünülmüştür. Buradan hareketle bu çalışmanın amacı, beden eğitimi öğretmen adayları ile farklı branşlarda ki öğretmen adaylarının benlik saygı düzeylerinin incelenmesi ve cinsiyet, sporla ilgilenme değişkenleri açısından değerlendirilmesidir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, beden eğitimi öğretmen adayları ile eğitim fakültesinde eğitim gören öğretmen adaylarının benlik saygısı düzeylerinin incelemesini amaçlayan, tarama modelinde desenlenmiştir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2005).

Araştırma Grubu

Bu araştırma beden eğitimi öğretmen adaylarının benlik saygısı düzeylerinin tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiş tarama modeli türünde bir araştırmadır. Araştırma grubunu, 2011-2012 yılında Aksaray Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü ile Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü programlarında öğrenim 232 bayan (%51) , 221 erkek (%49) gören toplam 453 öğretmen adayı oluşturmuştur ($\bar{X}_{yaş}=21.75\pm 2.06$).

Araştırma grubunda yer alan öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümlere göre dağılımları incelendiğinde; 134 aday beden eğitimi bölümü (%30), 75 aday PDR bölümü(%17), 69 aday Fen bilgisi bölümü (%15), 73 aday sosyal bilgiler bölümü(%16), 52 aday matematik bölümü(%11), 50 aday sınıf öğretmenliği bölümü (%11) öğrencisidir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak; öğrencilere sosyo-demografik bilgi formu ile Tafarodi ve Swan (2001) tarafından geliştirilen ve Doğan'ın (2011) Türkçe adaptasyonunu gerçekleştirdiği, iki alt boyuttan oluşan (Kendini Sevme / Öz-yeterlik) Benlik Saygısı Ölçeği uygulanmıştır (Doğan, 2011). Ölçek, 16 maddeden oluşmaktadır. Katılımcılar; kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum arasında değişen 5'li likert tipindeki ölçek üzerinden değerlendirilmiştir.

Benlik saygısı ölçeğinin güvenilirliği bu çalışma için yeniden test edilmiştir. Buna göre; öğretmen adaylarına uygulanan ölçeğin Cronbach's Alfa katsayılarının alt ölçeklerde 0.92-0.93 arasında olduğu belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma grubuna uygulanan benlik saygısı ölçeği puanları, cinsiyet ve spora ilgi değişkeni açısından karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalar için bağımsız gruplarda aritmetik ortalamalara ait farkın tespiti amacıyla t-testi uygulanmıştır. Bölüm değişkeni açısından benlik saygısı puanlarının karşılaştırılması amacı ile tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Bunun yanında betimleyici istatistiklerden de (aritmetik ortalama, standart sapma, frekans, yüzde) yararlanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın alt problemlerine ilişkin olarak Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü ile Eğitim Fakültesi ilköğretim bölümü öğretmen adaylarına uygulanan ölçekler sonucunda elde edilen verilerin istatistiksel analizlerine ilişkin bulgular, oluşturulan tablolara özetlenmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarına Uygulanan Benlik Saygısı Ölçeği ve Alt Ölçeklerin Puanlarına Ait Aritmetik Ortalamalar

BENLİK SAYGISI	N	$\bar{X}$	Ss
KENDİNİ SEVME	453	3.60	0.706
ÖZ-YETERLİK	453	3.20	0.600
TOPLAM BENLİK SAYGISI	453	3.40	0.576

Tablo 1'de araştırma grubunda yer alan öğretmen adaylarının benlik saygısı ölçeğinden ve alt ölçeklerin elde ettiği ortalamalara yer verilmiştir. Buna göre; öğretmen adaylarının "kendini sevme" alt ölçeği puanları $\bar{X} = 3.60$, "Öz-yeterlik" alt

ölçeği puanları $\bar{X} = 3.20$, benlik saygısı ölçeğinin genelinde puanlar ise $\bar{X} = 3.40$ olarak tespit edilmiştir.

Tablo 2. Cinsiyet Değişkeni Açısından Öğretmen Adaylarının Benlik Saygısı Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması

CİNSİYET	N	$\bar{X}$	Ss	t	Sd	p
BAYAN	232	3.427	0.564	1	451	0.318
ERKEK	221	3.373	0.589			

$p < 0.05^*$

Tablo 2’te görüldüğü gibi, öğretmen adaylarının cinsiyet değişkeni açısından benlik saygısı düzeyleri tespit etmek amacıyla bağımsız gruplarda aritmetik ortalamalar arası farkı belirlemeye yönelik t- testi yapılmıştır. Buna göre; cinsiyet değişkeni açısından öğretmen adaylarının benlik saygısı ölçeğinden elde edilen ortalamalar açısından anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 3. Öğrenim Gördüğü Bölüm Değişkeni Açısından Öğretmen Adaylarının Benlik Saygısı Ölçeğinden Elde Ettiği Puanların Karşılaştırılması

ÖĞRENİM GÖRDÜĞÜ BÖLÜM	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	Fark
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR	134	3.522	0.715			
EĞİTİMDE PSİKOLOJİK HİZMETLER PDR	75	3.220	0.435			
FEN BİLGİSİ	69	3.297	0.527			
SOSYAL BİLGİLER	73	3.458	0.540	4.181	0.001*	1-2 2- 5
MATEMATİK EĞİTİMİ	52	3.515	0.475			
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ	50	3.287	0.452			
TOPLAM	453	3.401	0.576			

$p < 0.05^*$

Tablo 3’de öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü bölüm değişkeni açısından farklılık olup olmadığını test etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Buna göre öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü bölüm değişkeni açısından anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($p < 0.05$). Buna göre; beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü ($\bar{X} = 3.552$) ve ilköğretim matematik bölümü öğrencilerinin ($\bar{X} = 3.515$) benlik saygısı düzeylerinin, eğitimde psikolojik hizmetler PDR lisans programı öğrencilerine ($\bar{X} = 3.220$) göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bunun yanında beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencileri en yüksek benlik saygısı düzeyine sahiptir.

Tablo 4. Sporla İlgilenme Değişkeni Açısından Öğretmen Adaylarının Benlik Saygısı Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması

SPORLA İLGİLENME	N	$\bar{X}$	Ss	t	Sd	p
EVET	270	3.53	0.606	6.003	451	0.000*
HAYIR	183	3.21	0.470			

$p < 0.05^*$

Tablo 4’te öğretmen adaylarının egzersiz ve fiziksel aktivite boyutunda sporla ilgilenme değişkeni açısından benlik saygı düzeyleri tespit etmek amacıyla bağımsız gruplarda aritmetik ortalamalar arası farkı belirlemeye yönelik t- testi yapılmıştır. Buna göre sporla ilgilenme değişkeni açısından benlik saygısı ölçeğinden elde ettikleri ortalamalar açısından anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($p < 0.05$).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü ile eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının benlik saygısı düzeyleri incelenmiştir.

Araştırma gurubunda yer alan öğretmen adaylarının benlik saygısı ölçeğinden ve alt ölçeklerden elde ettikleri ortalamalar açısından benlik saygı düzeylerinin yüksek olduğu gözlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bu sonucun alan yazında farklı araştırmalarca da desteklendiği görülmüştür (Aslan & Akyol, 2006; Cengil, 2009; Gencer & İlhan, 2012;

Parmaksız & Avşaroğlu, 2012). Benlik sayısının yüksek olmasının, genel olarak bireyin kendisine ve diğer insanlara karşı daha güvenli, kişiler arası ilişkilerini daha sağlıklı ve doyurucu, genel anlamda uyumunu artırıcı yönde etkide bulunduğu belirtilmiştir (Aşçı 1999). Coleman ve Hendry (1990), yüksek benlik saygısına sahip olanların mutlu, sağlıklı, üretken ve başarılı olmak için çaba gösterdiklerini, güçlükleri yenmek için daha azimli olduklarını belirtirken, düşük benlik saygısına sahip olanların ise endişeli, karamsar, gelecek hakkında olumsuz düşünceleri olan ve başarısızlık eğilimleri olan bireyler olduklarını belirtmiştir. Başka bir araştırmada benlik saygısı ve öz yeterlik arasındaki ilişkiyi ortaya koyarak, kişinin benlik saygısı düzeyinin öz yeterliğine etkisini ortaya koyulduğu belirlenmiştir (Aðalsteinsson, Frímannsdóttir & Konráðsson, 2014). Bu doğrultuda, öğretmen adaylarının benlik saygılarının genel olarak yüksek olması, gelecekte öğretmenlik mesleğini icra edecek adayların özyeterlik, uyumluluk, başarı ve üretkenliklerini olumlu yönde destekleyeceği ve bu durumda mesleki başarılarını olumlu yönde etki edeceği düşünülebilir. .

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının cinsiyetleri açısından benlik saygısı düzeylerinde farklılık olup olmadığını test etmek amacıyla bağımsız gruplarda aritmetik ortalamalar arası farka ait t-testi yapılmıştır. Analiz sonucunda anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde, benzer sonuçlar gösteren çalışmalara rastlanmış (Bayraktar, Sayıl & Kumru, 2009; Cengil, 2009; Dursun vd., 2014; Özbudak & Oksal, 2012), bunun yanında cinsiyete göre farklılık gösteren araştırmaların olduğu da görülmüştür (Gencer & İlhan, 2012; Koç, 2010; Pehlivan, 2010). Bu sonuçlar doğrultusunda; kız ve erkek öğretmen adaylarının benlik saygısı açısından benzer bir algıya sahip oldukları söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü bölüm değişkeni açısından yapılan karşılaştırmada anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Buna göre; beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü ve matematik bölümü öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerinin, eğitimde psikolojik hizmetler PDR öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bunun yanında beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının araştırma grubunda yer alan diğer branşlardaki öğretmen

adaylarına kıyasla en yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmüştür. Yapılan birçok araştırma, beden eğitimi ve spor faaliyetlerin benlik saygısı üzerinde pozitif etkileri olduğunu destekler niteliktedir (Finez vd., 2012; Gencer & İlhan, 2012; Hein & Caune, 2014; Korkmaz, 2007; Aşçı, 2004). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileri ile yapılan benzer bir araştırmada da (Erşan, Doğan & Doğan, 2009) aynı sonuca ulaşıldığı görülmüştür. Yapılan araştırmalarda genel olarak spor yapma ile benlik saygısı düzeyleri arasında olumlu bir ilişki olduğu görülmüştür. (Weinberg & Gould 1995). Araştırmadan elde edilen bu sonucun, beden eğitimi öğretmen adaylarının diğer branşlardaki öğretmen adaylarına kıyasla beden eğitimi ve spor faaliyetleri ile daha çok ilgilenmeleri sonucunda ortaya çıktığı düşünülmüştür.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sporla ilgilenme değişkeni açısından benlik saygı düzeyleri tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının sporla ilgilenme değişkeni açısından benlik saygısı ölçeğinden elde ettikleri ortalamalar açısından anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Buna göre; sporla ilgilenen öğretmen adaylarının benlik saygısı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Benzer bir araştırmada Pehlivan (2010) öğretmen adayları üzerinde yaptığı araştırmada spora aktif katılan öğretmen adaylarının, katılmayanlara oranla benlik algılarının daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Bunun yanında Kamal ve arkadaşları (1995), spor ile uğraşanların benlik saygısı düzeylerinin diğerlerine göre daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Bu sonuçlar araştırma ile paralellik gösterdiği görülmüştür. Bu konuda yapılan bir çok araştırmada aynı sonucu destekler nitelikte olduğu görülmüştür (Pehlivan, 2010; Korkmaz, 2007; Kamal vd., 1995; Aşçı, 1993). Bunun yanında farklı bir araştırma da (Eraslan vd., 2015) ise aktif spor yapan ve yapmayan öğretmen adayları ile yapılan çalışmada benlik saygıları açısından anlamlı farklılığa rastlanmadığı belirlenmiştir. Bu sonuç araştırma ile farklılık göstermiştir.

Araştırma sonucunda; beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin birçok alanda olduğu gibi, benlik saygısı üzerinde de pozitif etkisi olduğu, faaliyetler içerisinde bulunma düzeylerinin, benlik saygısı düzeyleri üzerinde o derece etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Buradan hareketle, beden eğitimi öğretmen adaylarında olduğu gibi, diğer

öğretmen adaylarının da başta spor etkinlikleri olmak üzere sosyal etkinliklere daha fazla katılmalarının, benlik saygıları üzerinde olumlu sonuçlar doğuracağı ve benlik saygısının yüksek olması nedeni ile mesleki başarılarının da artacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda eğitim fakültelerinde ki mevcut eğitim sistemi gözden geçirilerek, öğretmen adaylarının fiziksel ve sosyal etkinliklerinin daha fazla olması ve geniş katılımların sağlanması için bu tarz faaliyetlerin cazip hale getirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada araştırma grubu, 2011-2012 eğitim öğretim yılı içerisinde Aksaray Üniversitesinde eğitim görmekte olan farklı branş ve sınıf düzeyindeki öğretmen adayları ile sınırlıdır. Farklı üniversitelerde ve birden fazla eğitim – öğretim yılı içerisinde, araştırma grubu genişletilerek tekrar sınanması ve farklı değişkenler açısından incelenmesinin alana daha çok katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

KAYNAKÇA

- Abbasoğlu, E., & Öncü, E. (2013). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının benlik saygıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 407-425.
- Aşçı, H.F., Gökmen, H., Tiryaki, G. & Öner, U.(1993). Liseli erkek sporcuların ve sporcu olmayanların benlik kavramları. *Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 34-43.
- Aşçı, H. F. (1999). *Benlik kavramı ve spor*. Ankara: BağırhanYayınevi.
- Aşçı, H. F. (2004). Benlik algısı ve egzersiz. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 15(4), 233-266.
- Aslan, D., & Akyol, A.K. (2006). okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve mesleki benlik saygılarının incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 51-60.
- Aðalsteinsson, R.I., Frímannsdóttir, I.B., & Konráðsson, S. (2014). Teachers' self-esteem and self-efficacy. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 58(6), 540-550.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: a social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

- Bayraktar, M., Sayıl, M. & Kumru, A. (2009). Liseli ergenler ve üniversiteli gençlerde benlik saygısı: Ebeveyn ve akrana bağlanma, empati ve psikolojik uyum değişkenlerinin rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63), 48-63.
- Brown, J. D., Dutton, K. A., & Cook, K. E. (2001). From the top down: Self-esteem and self-evaluation. *Cognition & Emotion*, 15(5), 615-631.
- Can, S. (2014). Analysis of self-esteem and perfectionism in undergraduate student athletes. *International Journal of Academic Research*, 6(2), 10-16.
- Cengil, M. (2009). Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8(15), 77-102.
- Chen, S. J., Chiu, C. H., & Huang, C. (2013). Self-esteem and depression in a Taiwanese population: A meta-analysis. *Social Behavior And Personality: An International Journal*, 41(4), 577-586.
- Coleman, J.C., & Hendry, L.B. (1990). *The nature of adolescence* (2nd Ed). London: Routledge
- Dilmaç, B. & Ekşi H. (2012). Öğretmenlerin sahip oldukları değerlerin ve özgeci davranışlarının mesleki benlik saygısı açısından incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 10(23), 65-82.
- Doğan, T. (2011). İki boyutlu benlik saygısı: kendini sevme/özyeterlik ölçeğinin Türkçe uyarlaması, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 36(162), 126-137.
- Dursun, Ö., Cuhadar, C. & Tanyeri, T. (2014). Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının mesleki benlik saygıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(35), 131-142.
- Eraslan, M., Çalışkan, G. & Baş, M.(2015). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin benlik saygılarının yaş, cinsiyet ve spor yapma durumlarına göre incelenmesi. *Journal Of International Multidisciplinary Academic Researches*, 2(1), 48-54.
- Erşan, E.E., Doğan, O. & Doğan, S.(2009). Beden eğitimi ve antrenörlük bölümü öğrencilerinde benlik saygısı düzeyi ve bazı sosyo-demografik özelliklerle ilişkisi. *Klinik Psikiyatri*, 12, 35-42.
- Ferkany, M. (2008). The educational importance of self-esteem. *Journal of Philosophy of Education*, 42(1), 119-132.
- Finez, L., Berjot, S., Rosnet, E., Cleveland, C., & Tice, D.M.(2012). Trait self-esteem and claimed self-handicapping motives in sports situations. *Journal of Sport Science*, 30(16), 1757-1765.
- Gencer, E., & İlhan, E.L. (2012). Examining badminton athletes' self-esteem. *Niğde Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 94-101.

- Hein, V., & Caune, A. (2014). Relationships between perceived teacher's autonomy support, effort and physical self-esteem. *Kineziologija*, 46(2), 218-226.
- Kamal, A.F., Blais, C., Kelly, P., & Extratnt, K. (1995). Self-esteem attributional components of athletes versus nonathletes. *International Journal of Sport Psychology*, 26(2), 189-195.
- Karataş, Z. (2012). Eğitim fakültesi öğrencilerinin empatik becerileri ve benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23), 97-114.
- Koç, M. (2010). Demografik özellikler ile benlik saygısı arasındaki ilişki: Yetişkinler üzerine ampirik bir araştırma. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 46, 35-58.
- Korkmaz, N.H. (2007). Yaz spor okulları ile çocukların benlik saygıları arasındaki ilişki. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 49-65.
- Lee, Z.W.Y., & Cheung, C.M.K. (2014). Problematic use of social networking sites: The role of self-esteem. *International Journal of Business and Information*, 9(2), 143-159.
- Özbudak, Z. & Oksal, A. (2012). *Farklı programlardaki öğretmen adaylarının mesleki benlik saygı düzeyleri ile fen bilimlerine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin çeşitli parametrelere göre incelenmesi*, 11. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Rize.
- Özmenteş, G. (2014). Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik özyeterlilikleri, benlik saygıları ve bireysel özellikleri arasındaki ilişkiler. *Education & Science/Eğitim ve Bilim*, 39(171), 138-152.
- Özşaker, M., Canpolat, M. & Yıldız, L. (2011). Beden eğitimi öğretmen adaylarının epistemolojik eğitim inançları ve benlik saygıları arasındaki ilişki. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 155-164.
- Parmaksız, İ., & Avşaroğlu, S. (2012). Examining the teacher candidates' level of optimism and styles of coping with stress according to their self-esteem levels. *Elementary Education Online*, 11(2), 543-555.
- Pehlivan, Z. (2010). Beden eğitimi öğretmen adaylarının fiziksel benlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının analizi. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 126-141.
- Piji-Küçük, D. (2013). Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretmenliğine yönelik tutumları ile benlik saygıları arasındaki ilişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(1), 257-270.
- Super, D.E., Starishewsky, R., Martin, N., & Jordaan, J.P. (1963). *Career development: Self-concept theory*. New York: College Entrance Examination Board.
- Tafarodi, R. W., & Swann, W. B. Jr. (2001). Two-dimensional self-esteem: Theory and measurement. *Personality and Individual Differences*, 31(5), 653-73.

- Thompson, M. N., & Subich, L. M. (2006). The relation of social status to the career decision-making process. *Journal of Vocational Behavior*, 69(2), 289-301.
- Weinberg, R. S., Gould, D., & Jackson, A. (1980). Cognition and motor performance: Effect of psyching-up strategies on three motor tasks. *Cognitive Therapy and Research*, 4(2), 239-245.
- Yıldız, M., Dilmaç, B., & Deniz, M. E. (2013). Analysis of the relation between self-esteem and values held by candidate teachers. *Elementary Education Online*, 12(3), 740-748.

SUMMARY

The study aims to identify self-esteem levels of preservice physical education teachers in terms of self-esteem concept, which has a substantial place in the education world. The research is examined in terms of gender and interest in any sport branch variables. Also, self-esteem levels of preservice physical education teachers are examined by comparing them with preservice teachers having training in different departments. The research is a screening model type research that is conducted for detecting self-esteem levels of preservice physical education teachers. The study group is comprised by 232 females (51%) and 221 males (49%) the total 453 ($\bar{X}_{age}=21.75\pm 2.06$) preservice teachers studying at the Department of Physical Education and Sport Teaching, Aksaray University School of Physical Education and Sports as well as Primary School Department of Education Faculty. Socio-demographic information form and Self-Esteem Scale comprised by two sub-dimensions (Self-Love/Self-Efficacy) developed by Tafarodi and Swan (2001) and adapted to Turkish by Doğan (2011) are applied to the students as a data collection tool. The scale includes 16 items. The participants are evaluated by a 5 point Likert type scale varying as completely disagree, disagree, neutral, agree, and completely agree. For the research, it is determined that Cronbach's Alfa coefficients of the scale are between 0.92-0.93 in sub-scales. Scores of self-esteem scale applied to study group are compared in terms of gender and being interested in sport variable. T-test is applied for determining difference of arithmetic averages in independent groups for comparisons. One-way variance analysis was used for comparing self-esteem scores in terms of department variable. Besides, descriptive statistics are used (arithmetic averages, standard deviation, frequency, and percentage). It is observed that self-esteem levels of preservice teachers in the study are high in terms of averages that obtained from self-esteem scale and sub-scales. T-test of difference between arithmetic averages in independent groups is conducted for testing whether there is a difference in terms of genders of preservice teachers participating in the research. No significant difference is seen following the analysis. In the comparison made in terms of department variable in which preservice teacher attending to the research study, significant difference is seen. Accordingly, it is revealed that self-esteem levels of students of physical education and sport teaching department and mathematics teaching department are higher than the students of psychological services in

education, psychological counseling and guidance. Moreover, it is found out that preservice teachers of physical education and sport teaching department have the highest average comparing with the preservice teachers of other branches in the study group. As a result of the research, it is concluded that physical training and sport activities have positive effect on self-esteem as well as in many other fields; and levels of taking part in these activities has effect on self-esteem levels in that extent. Also, re-examination of the research by extending research group and making analysis in terms of different variables will contribute to the field much more.